

Intrigues policíiques amb humor

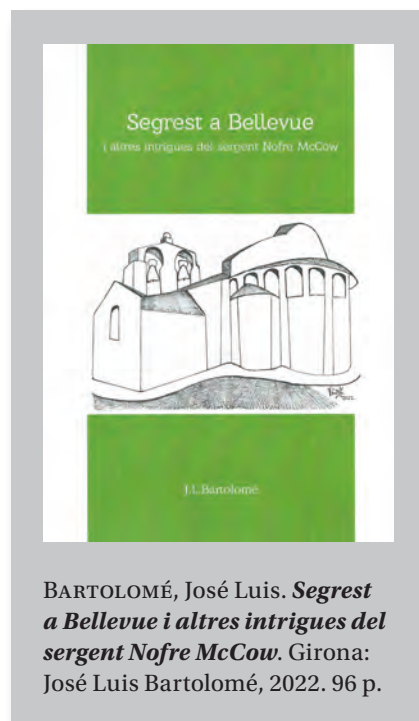
Text > PERE MARTÍ I BERTRAN

José Luis Bartolomé (Areny de Noguera, 1954) és un intel·lectual polifacètic: professor d'anglès, traductor, articulista i escriptor de gèneres diversos. La seva darrera obra de ficció és un conjunt de cinc contes protagonitzats per un personatge que ja coneixíem del volum *Crim a la capella blanca i altres intrigues del caporal Nofre McCow* (2021). Es tracta del policia local de Palau-saverdera, ara ascendit a sergent, que amb «el seu ull d'àguila» (p. 57) resol els casos més rocambolescos que puguem imaginar, com, en el volum que comentem, un segrest; la desaparició de gossos al poble; la falsificació d'un pergami; la troballa d'un cadàver aparedat feia més de seixanta anys, i el robatori d'un quadre pintat per Federico García Lorca quan va visitar Palau amb Salvador Dalee (anomenat així a l'obra) l'any 1925.

L'originalitat dels contes de Bartolomé rau, sobretot, en el to que ha triat, que gairebé podríem qualificar de paròdia total, com les tan reeixides i lloades d'autors com Serafí Pitarra. Goso parlar de paròdia total perquè tot hi conflueix, a dotar-los d'humor. Un humor molt variat, ja que tant pot ser degut a exageracions pròpies de la paròdia, com a picades d'ullet d'un

«humor britànic, més de somriure que de rialles» (p. 37), com s'apunta en un dels contes, en què s'expliquen uns quants acudits. I si dic tot és perquè no acabaria mai de posar-ne exemples. Comencem pels paratextos. En el primer, la «Nota filològica» (p. 4), n'hi ha per sucari-hi pa; ens diu: «Aquests cinc contes estan escrits en la modalitat de català tranquil». Al darrer, «Glossari de mots bàrbars» (p. 93-96), ens adverteix: «Els noms disfressats dels personatges i d'alguns indrets no es revelen en aquest glossari per mantenir un cert aire d'intriga. [...] No cal dir que qualsevol semblança de fets, llocs o persones amb les retratades en aquests contes són una fatal o brutal coincidència».

De noms distorsionats o disfressats, n'hi trobem de tota mena: la «presidentia de la recentment proclamada República de Catiungla», que es va separar de la «monarquia del regne de Borbònia», és una tal Fada ColaCao (p. 7 i 8); hi ha un partit anomenat F. R. I. P. E. (Front Republicà Independent Però Espanyol); un mitjà de comunicació que és el *Point Today*, en el qual, per cert, una tal Tura Soleil té «una secció criminalística» (p. 70); alguns artistes i literats hi apareixen amb els noms reals, però d'altres esdevenen Julivert

BARTOLOMÉ, JOSÉ LUIS. *Segrest a Bellevue i altres intrigues del sergent Nofre McCow*. Girona: José Luis Bartolomé, 2022. 96 p.

Vallmitjó o Salvador Dalee, la paternitat del qual «havia reclamat una veïna de Figueres, Pilarín Caín» (p. 57). La paròdia i l'humor també són ben presents en els registres lingüístics; en els jocs de paraules; en recursos literaris com les comparacions i les hipèrboles; en les distorsions històriques, que ens fan ballar el cap pel que fa als límits entre realitat i ficció, sobretot si no som bons coneixedors de la història i la geografia empordanesa, etc.

Si us he de ser sincer, feia temps que no m'ho passava tan bé amb una obra policíica, i això que no soc cap expert, com ja he dit abans, en Palau-saverdera ni en l'Empordà.

Biografia de Josep Mascort

Text > XAVIER XARGAY I OLIVA

En algun moment Josep Pla, insigne biògraf, afirma que el gènere de la biografia és dels més difícils, opinió compartida recentment per Miquel Martín, qui feia notar la dificultat d'equilibrar agilitat narrativa amb la profusió ingent de documentació. Davant del text sobre Josep Mascort Ribot, hi podem afegir una altra complicació: com es pot narrar la vida d'una persona de la qual no et pots distanciar emocionalment perquè és el teu avi matern? El mateix Josep Pastells ho apunta: és «un procés d'escriptura dolorós» i procura «par-

lar-ne de forma equànime, sense censures ni idealitzacions». I, certament, la primera sensació que vaig tenir en acabar la lectura era l'esforç, continuat i perseverant, de l'autor per mantenir l'objectivitat.

El primer recurs per mantenir-la és deixar que parlin els documents. Així, tret del primer capítol en què la veu de l'autor s'imposa sense gairebé cap citació, en la resta del llibre aquesta veu s'utilitza per encaixar diferents documents i per contextualitzar les anècdotes vitals de Mascort, però el ritme narratiu i la informació els aporten cartes,

notícies periodístiques i records de persones que conegueren el biografat. El segon recurs és evitar l'adjectivació valorativa, que implica un judici (o un prejudici). Si hi ha alguna valoració, sol ser en veu dels testimonis o citacions de les cartes. Per exemple, el títol de la introducció, «Capità insigne, sense estrelles ni galons», té un evident biaix encomiàstic, gairebé hagiogràfic: no és de l'autor, sinó que està tret d'una carta (posteriorment reproduïda) del seu amic Joan Planas a Maria Clota, vídua de Mascort. El tercer recurs és estructural: explicar